

ÜRETİM DEVRİMİ Mİ, ATATÜRKÇÜ POLİTİKALAR MI?

16 Temmuz 2022

Yıldırım Koç

Türkiye ekonomisi, ne yazık ki, Türkiye kapitalizminin niteliğine, emperyalist girişimlere ve siyasal iktidarın uyguladığı politikalara bağlı olarak, giderek derinleşen bir kriz yaşıyor. Bugünler henüz iyi günlerimiz. Sonbahar ve özellikle de kış aylarında ekonomik krizin olumsuz etkilerini tüm emekçi sınıf ve tabakalar giderek yoğunlaşan bir biçimde hissedecek.

Bu krizden çıkabilmek için, ülkemizin güvenliğini de ciddi biçimde tehlikeye sokan bu tehlikeli gidişten kurtulabilmek için ne yapmak gerekli?

“Üretim devrimi” veya “üretim ekonomisi” kavramları kullanılıyor. 49 yıllık iktisatçı ve yıllardır da ekonomik, siyasal ve toplumsal tarih öğrenmeye çalışan biri olarak, bu iki kavram da bana fazla bir şey ifade etmiyor.

Siyasal iktidarın yıllardır uyguladığı politikalar ve Türkiye'nin sermayedar sınıfının kısa vadeli çıkarlarını ön planda tutan uygulamaları nedeniyle, Türkiye bir ithalat cennetine döndü. İhraç ürünlerimizde bile dışa bağımlıyız. Hele büyük sorunlar yaşayan tarım sektöründe, mazotun, gübrenin, tarım ilaçlarının, hayvan yeminin fiyatının döviz kurundaki değişikliklerden ciddi biçimde etkilenmesi, uygulanan yanlış politikaların sonucu ve enflasyonun önemli nedenlerinden biri.

Üretim artmalı. Üretim devrimi veya üretim ekonomisi kavramlarını çözüm olarak geliştirenler bu açıdan haklı.

Ancak üretimi kim artıracak? Hangi ürünlerin üretimi artırılacak? Artırılan üretimin getirisine kim sahip çıkacak? Artırılan üretimin fiyatlandırılmasında nasıl bir anlayış hakim olacak?

Bu kavramlarda bu soruların yanıtı yok.

Yanıt nerede?

Yanıt, Atatürk'ün devletçiliğinde, halkçılığında, planlı ekonomisinde.

Bugün yaşanan ve her geçen gün derinleşen ekonomik krizden kurtuluşun yolu, Atatürk'ün anladığı ve uyguladığı biçimiyle devletçiliktir, halkçılıktır ve planlı ekonomidir. Bunları belirtmeden yalnızca üretim devriminden veya üretim ekonomisinden söz etmek, bir çözüm sunmak anlamına gelmez.

Atatürk'ün devletçiliği, devletin özel sektörü desteklemesi değildir. Atatürk, devletçilikle ne anladığını daha 4 Ocak 1922 tarihinde Lenin'e yazdığı mektupta özetlemişti. Mustafa Kemal Paşa şöyle yazıyordu: **“Memleketimizi düşman işgalinden kurtardıktan sonra, niyetimiz, kamu yararı taşıyan büyük işletmeleri olabildiğince devlet eliyle yönetmek ve böylece, bir büyük kapitalistler sınıfının gelecekte memlekete hâkim olmasının önüne geçmektir.”** (ATABE, C.12, s.211)

Halkçılık da, ekonomik kalkınmanın ve ekonomik büyümenin ürünlerinin nasıl paylaşılacağını anlatmaktadır. Üretim artabilir, ekonomi büyüyebilir. Ancak üretim artışıyla birlikte ülkede gelir ve servet dağılımı daha da bozuluyorsa, emekçi sınıf ve tabakalar ve özellikle de işçi sınıfının yaşama ve çalışma koşulları daha da kötüleşiyorsa, halkın sorunları artıyor demektir. Atatürk'ün halkçılık anlayışında ekonomik büyümenin öncelikli olarak emekçi sınıf ve tabakalara yarar sağlaması vardır; özellikle de işçi sınıfına.

Emperyalizmin güç ve etkisinin önemli ölçüde sürdüğü, ulusötesi şirketlerin Türkiye'deki ağırlığının arttığı, dış ödemeler dengesinde cari açığın önemli bir sorun olduğu koşullarda, ekonominin devlet tarafından planlanması yapılmadan, planlı ekonomi olmadan ekonomik kalkınma sağlanamaz. Üretim artabilir; ancak hangi alanlarda üretimin artacağına, emekçi sınıf ve tabakaların çıkarları da dikkate alınarak, planlı bir ekonomik yapı içinde karar verilmelidir. Sermayedar sınıf da, kırsal bölgelerdeki küçük üreticiler de, çeşitli teşviklerle, bu plan çerçevesinde faaliyette bulunmaya yönlendirilmelidir.

Özetle, “üretim devrimi” veya “üretim ekonomisi” gibi kavramlar, içerikten yoksundur. Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik krizi aşmasının yolu, Atatürk'ün anladığı ve uyguladığı biçimiyle devletçilik, halkçılık ve planlı ekonomidir.